

สภาพการชำระภาษีอากรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ศึกษากรณีเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
The Study of Tax Payment Condition to the Local Administrative
Organization in Case Study of Nongnamsai Municipality,
Sikhiu District, Nakhon-Ratchasima Province

สิริกัญจน์ แผลงกระโทก¹

รัชดากร ทมินเหมย²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการชำระภาษีอากร เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่
สถานภาพต่างกัน และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการชำระภาษีอากรของประชาชน ให้กับเทศบาลตำบล
หนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีหน้าที่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ภาษี
โรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ซึ่งกำหนดให้มีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 95 % ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05
ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
ทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) และ F-test (one way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการชำระภาษีอากรของประชาชนให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการให้บริการรับชำระภาษีอากร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านจิตสำนึกในการชำระ
ภาษีอากร ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาล
ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพ

1) ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากร
ให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากร
ให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระ
ภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การชำระภาษีอากร, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were to study the tax payment condition, compare opinions

¹ สาขานโยบายสาธารณะและการบริหารการพัฒนา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

of people with different status, and study the problems and suggestions of tax payment of people to the local administrative organization in Nongnamsai Municipality, Sikhiu District, Nakhon-Ratchasima Province. The sample of this research was a group of people who have the responsibility of paying taxes: property tax, land tax and signboard tax in Nongnamsai Municipality, Sikhiu District, Nakhon-Ratchasima Province. The appropriate sample size was determined by using Taro Yamane's formula with the reliability value of 95 %, error value of 0.05 and sample size of 144 people. Data were collected by a rating scale questionnaire with the reliability value of 0.82. Statistical analysis were percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), t-test (Independent samples), and F-test (One way ANOVA). The results showed that

1. Tax payment condition of people to Nongnamsai Municipality, Sikhiu District, Nakhon-Ratchasima Province was the overall maximum value. When considering individual aspects, it was found that every aspect had the maximum mean value. The maximum value considers the highest to the lowest value in the following order: tax payment service, convenience, tax payment consciousness, public relations and tax payment knowledge.

2. The result of comparing people's opinions of tax payment condition to the local administrative organization in Nongnamsai Municipality, Sikhiu District, Nakhon-Ratchasima Province, classified by status.

1) There was no difference in opinions of taxpayers of different sex on tax payment in overall and individual aspects.

2) There was no difference in opinions of taxpayers of different ages on tax payment in overall and individual aspects.

3) There was no difference in opinions of taxpayers with different educational backgrounds in overall and individual aspects.

Keywords : tax payment, local administrative organization

บทนำ

งบประมาณ เป็นทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญประการหนึ่งในบรรดาทรัพยากรทางการบริหารทั้งหลาย ที่ประกอบด้วยทรัพยากรบุคคล เครื่องมือ อุปกรณ์การดำเนินงาน และวิธีการบริหาร จัดการ งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารองค์การหรือกิจการต่าง ๆ โดยการงบประมาณเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานในเรื่องการวางแผน การประสานงาน และการควบคุมการดำเนินงาน (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2543 : 405) ในการพัฒนาท้องถิ่นก็เช่นเดียวกัน การที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า งบประมาณ จึงเป็นปัจจัยสำคัญเพราะหากท้องถิ่นมีรายได้น้อยการพัฒนาจะไม่ก้าวหน้า ดังนั้นท้องถิ่นจะต้องพยายามพัฒนา จัดหาและจัดเก็บรายได้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย มิใช่จะรอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากรัฐบาลฝ่ายเดียว เนื่องจากสภาพปัจจุบันท้องถิ่นแต่ละแห่งมีงบประมาณของตัวเองแทบไม่พอรายจ่าย และโดยเฉพาะมักจะเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับรายจ่ายประจำ เช่นเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทน ใช้น้ำและวัสดุ ฯลฯ มากกว่ารายจ่ายเพื่อการลงทุน ที่เป็นสิ่งก่อสร้างหรือที่ดิน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคณะผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นจะต้องทำความเข้าใจเพื่อการใช้จ่ายเงินงบประมาณอยู่ในขอบเขตของกฎหมายและอำนาจหน้าที่ ตลอดจน

เป็นไป อย่างประหยัดมีประสิทธิภาพสูงสุดสมกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยที่จัดตั้งท้องถิ่นขึ้นมา เพราะหากการบริหารงบประมาณไม่เป็นไปตามระเบียบหรือมีการทุจริตเกิดขึ้นแล้วย่อมจะส่งผลเสียหายแก่ท้องถิ่นและประชาชนส่วนรวมและจะมีผลกระทบโดยตรงต่อผู้บริหารตลอดจนพนักงานเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นอีกด้วย (กระทรวงมหาดไทย, 2541 : 142)

การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยในปัจจุบันที่ยึดหลักการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่บริการประชาชนในพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชนและการกระจายอำนาจทางการคลังเป็นวิธีการสำคัญในการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ท้องถิ่น เนื่องจากการกระจายอำนาจทางการคลังจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม เป็นการกระจายความเจริญและความมั่งคั่งออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกันรวมทั้งเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพของการปกครองตนเองของภูมิภาคและท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย หลักการในการกระจายอำนาจทางการคลังไปสู่ท้องถิ่นมีสามประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Local Tax) บางประเภทได้เองหรือการให้ท้องถิ่นได้รับส่วนแบ่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีบางประเภทร่วมกับรัฐบาลกลาง (Revenue Sharing Taxes) ก็ได้

ประการที่สอง การที่จะต้องมีการให้เงินอุดหนุนในการพัฒนาแก่ท้องถิ่นที่มีฐานะทางการเงินด้อยกว่าท้องถิ่นอื่น และรายได้ของท้องถิ่นนั้นไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะได้รับบริการทางด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานของรัฐอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกันไม่ว่าบุคคลนั้นจะตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ ที่ใดของประเทศ

ประการที่สาม การให้สิทธิแก่ท้องถิ่นในการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรัฐอาจเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ หรือจัดตั้ง หรือหาสถาบันทางการเงินให้ท้องถิ่นกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อให้ท้องถิ่นไปใช้ในโครงการลงทุน หรือใช้ดำเนินกิจกรรมหลักของตนเองได้ จากเจตนารมณ์เรื่องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านงบประมาณนั้นก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณเป็นของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้รับมานั้นด้วยตนเอง การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและการบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบซึ่งหากดำเนินการได้เช่นนี้แล้ว ย่อมจะส่งผลให้องค์กรปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะปฏิบัติงาน เพื่อท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) โดยพระองค์ได้ทรงริเริ่มและได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการศึกษา การดำเนินการในสมัยนั้นยังไม่สมบูรณ์แบบตามลักษณะการปกครองตนเองมากนัก จนกระทั่งถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 และในปี พ.ศ.2476 รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ตรากฎหมายโดยประกาศใช้ พระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรกชื่อ พระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 มีจุดมุ่งหมายเพื่อมอบอำนาจให้เทศบาลปกครองตนเอง และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ต่อมาได้มีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นมาเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2478 โดยการยกฐานะสุขาภิบาล ที่มีอยู่เดิมขึ้นเป็นเทศบาลเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเทศบาลแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ในหมวด 9 รวม 9 มาตราตั้งแต่มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 สรุปได้ว่า รัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในการกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคลการเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของ

ตนเอง โดยเฉพาะรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย แหล่งที่มาของรายได้ของเทศบาลอย่างหนึ่งคือรายได้จากภาษีอากรตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย ซึ่งเป็นรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองโดยตรง และนำมาเป็นงบประมาณใช้จ่ายในทางที่เกิดประโยชน์ในท้องถิ่น จึงถือได้ว่าเทศบาลหรือหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้เอง ก็สามารถที่จะบริหารจัดการในการจัดเก็บรายได้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้สูง ตามเกณฑ์การชี้วัดของหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และในปัจจุบันนี้ การกำหนดประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษสำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้นก็จะมีหลักเกณฑ์ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้มาเป็นตัวกำหนดอีกด้วย ฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะรูปแบบของเทศบาลที่เป็นรูปแบบดั้งเดิมจำเป็นจะต้องพัฒนาความสามารถในการบริหารงานให้เทศบาลอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับพระประสงค์ของสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ที่ทรงริเริ่มแนวความคิดการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลและยังตรงกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปัจจุบันอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการชำระภาษีอากรของประชาชนให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่สถานภาพต่างกันต่อสภาพการชำระภาษีอากรของประชาชนให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการชำระภาษีอากรของประชาชน ให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่ต้องชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ บำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย จำนวน 208 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีหน้าที่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ซึ่งกำหนดให้มีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ (t-test แบบ Independent samples) และ F-test (one way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรของประชาชนให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการให้บริการรับชำระภาษีอากร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านจิตสำนึกในการชำระภาษีอากร ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีอากรตามลำดับ

โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน เป็นดังนี้

1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ เทศบาลได้แจ้งเตือนเกี่ยวกับกำหนดเวลาหรือช่วงเวลาในการชำระภาษีอากรในแต่ละปี กรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรทราบบุคคลหรือหน่วยงานที่จะไปขอคำปรึกษา และการรับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการชำระภาษีอากรประจำปี

2) ด้านจิตสำนึกในการชำระภาษีอากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ การไปชำระภาษีอากรทันตามเวลาที่กำหนดเป็นประจำทุกปี ประชาชนเห็นว่าการชำระภาษีอากรเป็นหน้าที่ และประชาชนมีความตั้งใจที่จะไปชำระภาษีอากรครั้งต่อไปให้ทันตามเวลาที่กำหนด

3) ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ มีการติดป้ายโฆษณา เอกสารประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงความสำคัญของการเสียภาษี และการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร ในการประชุมของชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายอย่างสม่ำเสมอ และการแจ้งช่องทาง การให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับภาษีอากร เช่น หมายเลขโทรศัพท์ แจ้งชื่อผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

4) ด้านการให้บริการรับชำระภาษีอากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการรับชำระภาษีอากร การปฏิบัติตามระเบียบ ขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ผู้รับชำระภาษีอากร ขั้นตอนการปฏิบัติในการชำระภาษีอากรมีความชัดเจนและง่ายต่อการปฏิบัติ

5) ด้านการอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ความเอาใจใส่และความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่ ที่รับชำระภาษีอากร สถานที่บริการรับชำระภาษีอากร มีความเหมาะสมและเพียงพอ และที่นั่งพักคอยสำหรับประชาชนผู้มาชำระภาษีอากรมีความเหมาะสมและเพียงพอ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพ

1) ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

1) ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร ได้แก่ ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของภาษีอากรต่อเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และต่อเรื่องอื่นๆ ให้ประชาชนได้รับทราบและควรจัดเวลาให้มีความเหมาะสม เพราะเมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแล้ว ประชาชนจะไปชำระภาษีเป็นไปตามเวลาที่กำหนดและไม่หลบเลี่ยงการชำระภาษี เช่น การจัดกิจกรรมเทศบาลสัญจร

การเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านหรือชุมชน เป็นต้น

2) ด้านจิตสำนึกในการชำระภาษีอากร ได้แก่ ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อ ภูมิลำเนาของตน มีการเชิญชวนหรือจัดกิจกรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วม หรือการริเริ่มมาจากประชาชน ทำให้ประชาชน รู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของในงานหรือกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่จะชำระภาษีอากร เพื่อนำไป พัฒนาท้องถิ่นของตน

3) ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อการประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลาย และดำเนินการซ้ำๆ และให้มีความต่อเนื่อง โดยอาจประชาสัมพันธ์ผ่านบุคคลใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เช่น ประชาสัมพันธ์ผ่านทางบุตรหลาน ผู้อาวุโสที่เป็นที่เคารพนับถือ เป็นต้น และจัดกิจกรรมเชิญชวนหรือเพื่อสร้าง แรงจูงใจให้ประชาชนมาชำระภาษีอากร

4) ด้านการให้บริการรับชำระภาษีอากร ได้แก่ ควรพัฒนาปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน เพื่อ ให้อำนวยความสะดวกให้ผู้ไปชำระภาษีอากรได้รับความสะดวก การจัดช่องทางหรือวิธีการชำระภาษีอากรที่หลากหลาย ไม่เป็น อุปสรรคต่อการทำงานประจำ

5) ด้านการอำนวยความสะดวก ได้แก่ การพัฒนาปรับปรุงด้านสถานที่ การอำนวยความสะดวก แก่ผู้ไปชำระภาษีอากร ความมีธรรมาจริยไมตรีที่ดีของเจ้าหน้าที่ การให้ข้อมูลที่จำเป็นหรือตอบข้อซักถามต่างๆ เป็นต้น

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพการชำระภาษีอากรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอเสีคว์ จังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรของประชาชนให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอเสีคว์ จังหวัด นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการให้บริการรับชำระภาษีอากร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านจิตสำนึกในการชำระ ภาษีอากร ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร ตามลำดับนั้น จากผลการศึกษา ดังกล่าวสอดคล้องหลักเกณฑ์ที่ดีในการเก็บภาษี (Smith, 1973 : 777-779 อ้างถึงใน พรหมพิลาศ สมศรี, 2546 : 16) ที่กล่าวว่า การเก็บภาษีทุกชนิด ควรจะต้องเก็บตามวันเวลาและสถานที่ที่ผู้เสียภาษีสะดวก และจะต้องอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีแก่ผู้เสียภาษีด้วย สอดคล้องกับสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (2543 : 92-94) ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีอากรไว้ว่า การบริหารจัดการเก็บภาษีอากรอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ได้รายได้ภาษีอากรเต็มเม็ดเต็มหน่วยและลดจำนวนการหลีกเลี่ยงภาษีให้น้อยลง ดังนั้นควรพิจารณาถึงปัจจัยที่มี ความสำคัญต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง และปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญต่อการ กำหนดประสิทธิภาพอย่างไร เมื่อคำนึงถึงปัจจัยที่กำหนดความมีประสิทธิภาพแล้วจะเห็นว่ามีความหมายหลายประการ แต่ปัจจัยหลักที่สำคัญ 6 ประการ คือ 1) ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษี ต้องมีลักษณะที่ว่า ประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีที่ค่อนข้างสูง 2) ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ต้องง่ายและสะดวกต่อ การประเมินภาษีของผู้เสียภาษี 3) ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร พนักงานผู้จัดเก็บภาษีต้องเอาใจใส่ใน การปฏิบัติงานและให้บริการแก่ผู้เสียภาษีเป็นอย่างดี 4) บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร จะต้องดำเนินการสร้างบรรยากาศให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรให้มากขึ้น โดยผู้นำของประเทศและผู้นำ ทางด้านธุรกิจจะต้องปฏิบัติตัวเป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้เสียภาษีอากรทั่วไป และพยายามมิให้มีการหลบเลี่ยงภาษีอากรเพราะ การหลบเลี่ยงภาษีอากรเป็นช่องทางความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากร 5) โครงสร้างภาษีอากร เป็นสิ่งที่

เอื้ออำนวยในแง่ความสะดวกและเข้าใจง่ายในทางปฏิบัติทั้งผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษี ก่อให้เกิดความเป็นธรรมเมื่อภาษีอากรมีโครงสร้างที่ดี โดยเฉพาะการลดความซับซ้อนของการจัดเก็บ หรือที่เรียกว่าการระเหยภาษีอากรทับถมทวี (Cascading Effect) อันจะมีผลให้ภาระภาษีเหมาะสมอยู่ในวิสัยที่ผู้เสียภาษีรับได้ และส่งผลขั้นสุดท้าย คือลดการหลบเลี่ยงภาษีให้น้อยลง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีอีกด้วย และ 6) ฐานข้อมูลต้องมีการตรวจสอบ ปรับปรุงฐานข้อมูลผู้เสียภาษี และติดตามผลอยู่เป็นประจำ และสอดคล้องกับการศึกษาของพรพนพิลาศ สมศรี (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการสำรวจความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยให้ความสำคัญในเรื่อง 1) เจ้าหน้าที่ให้บริการประชาชนทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน 2) มีการจัดทำอย่างคำร้องหรือแบบฟอร์มต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่ผู้เสียภาษี 3) สถานที่ที่ผู้เสียภาษีมามีความสะดวกสบาย ส่วนอันดับสุดท้ายในเรื่องมีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อความสะดวกรวดเร็วและถูกต้องระดับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาลในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 6 ด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร การตรวจสอบ ปรับปรุงฐานข้อมูลและติดตามผล และด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีกว่าคือ ปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรของเทศบาลโดยปัจจัยทั้ง 4 มีความสัมพันธ์ระดับต่ำในทางบวก

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นสำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านการให้บริการรับชำระภาษีอากร เทศบาลจัดเจ้าหน้าที่ให้บริการรับชำระภาษีอากรอย่างเพียงพอ ขั้นตอนการปฏิบัติในการชำระภาษีอากรมีความชัดเจนและง่ายต่อการปฏิบัติ

2) ด้านการอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ที่รับชำระภาษีอากรของเทศบาลมีความเอาใจใส่และความกระตือรือร้น สถานที่บริการรับชำระภาษีอากร มีความเหมาะสมและเพียงพอ และที่นั่งพักคอยสำหรับประชาชนผู้มาชำระภาษีอากรมีความเหมาะสมและเพียงพอ

3) ด้านจิตสำนึกในการชำระภาษีอากร ประชาชนไปชำระภาษีอากรทันตามเวลาที่กำหนดเป็นประจำทุกปี ประชาชนเห็นว่าการชำระภาษีอากรเป็นหน้าที่ และประชาชนมีความตั้งใจที่จะไปชำระภาษีอากรครั้งต่อไปให้ทันตามเวลาที่กำหนด

4) ด้านการประชาสัมพันธ์ เทศบาลมีการติดป้าย โฆษณา เอกสารประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงความสำคัญของการเสียภาษี และการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับชำระภาษีอากร ในการประชุมของชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายอย่างสม่ำเสมอ และการแจ้งช่องทางในการให้คำแนะนำ ปกึกษาเกี่ยวกับภาษีอากร เช่น หมายเลขโทรศัพท์ แจ้งข้อผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

5) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษี เทศบาลได้แจ้งเตือนเกี่ยวกับกำหนดเวลาหรือช่วงเวลาในการชำระภาษีอากรในแต่ละปี กรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการชำระภาษีอากร ประชาชน ผู้ชำระภาษีอากรทราบบุคคลหรือหน่วยงานที่จะไปขอคำปรึกษา และการรับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการชำระภาษีอากรประจำปี

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่เพศอายุและระดับการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนผู้ชำระภาษีอากรที่เพศอายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลได้ดำเนินงานและทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนผู้มีหน้าที่ที่จะต้องชำระภาษีอากรให้กับเทศบาลได้เกิด

ความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องชำระภาษีอากรให้กับเทศบาล เช่น การประชาสัมพันธ์ กำหนดระยะเวลาการเสียภาษีแต่ละประเภทเป็นประจำทุกปี การจัดทำป้ายประกาศ และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางหอกระจายข่าวของชุมชน ดังผลการศึกษาที่ปรากฏข้างต้น เมื่อผู้เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการชำระภาษีก็จะทำให้ผู้เสียภาษีเต็มใจในการเสียภาษีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิ่งแก้ว ฌโนมถิน (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความรู้และทัศนคติของประชาชนต่อการชำระภาษีในเขตเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่า ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการชำระภาษีและมีความเห็นต่อการจัดเก็บภาษีของเจ้าหน้าที่ในทางบวก แต่ก็มีส่วนหนึ่งที่ยังขาดความรู้ และมีความเห็นในเชิงลบ ดังนั้น เทศบาลตำบลบ้านบึงจึงจะต้องมีมาตรการปรับปรุงกระบวนการรับชำระภาษีเพื่อผู้เสียภาษีจะได้มีความยินดีและสมัครใจในการชำระภาษีอากร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เทศบาลควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อสร้างความตระหนักในการชำระภาษีอากรมากยิ่งขึ้น เทศบาลควรปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในเรื่องการรับชำระภาษีอากรจากประชาชนให้ดียิ่งขึ้น และเทศบาลควรจัดการประชาสัมพันธ์เรื่องการชำระภาษีอากรเชิงรุกอย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือของประชาชนในการชำระภาษีอากรแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรศึกษาเปรียบเทียบกับการจัดเก็บภาษีอากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2543). **การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กระทรวงมหาดไทย. (2541). **คู่มือการปฏิบัติงานคลังเทศบาลและเมืองพัทยา**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- กิ่งแก้ว ฌโนมถิน. (2542). **ความรู้และทัศนคติของประชาชนต่อการชำระภาษีในเขตเทศบาลตำบลบ้านบึง**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไกรยุทธ์ อีรตยาคินันท์. (2521). **ทฤษฎีภาษีเงินได้และภาษีเงินได้ของไทย**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ขจร สารพันธ์. (2513). **การภาษีอากร**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2538). **การบริหารงานคลังสาธารณะ**. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สิริยาสาสน์
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). **คู่มือการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา : www.dloc.net (9 ธันวาคม 2550)
- สมบุรณ์ สุขสำราญ. (2545). **การปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ**. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 27 (1), มกราคม - มีนาคม 2545.
- อรัญ ธรรมโน. (2518). **การคลัง**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง.